

Stichting Kasteel Heeswijk Jaarverslag over 2024

De ontwikkeling van kasteel Heeswijk volgens het strategisch beleidsplan 2021-2025 *“Een druk bezocht topmonument in het groen”* zette zich gestaag voort. Museum, winkel en horeca verbeterden in kwaliteit en in aantallen. Ondanks soms nijpende tekorten aan personeel en vrijwilligers maar dankzij de talenten en het enthousiasme van ons team konden wij goede resultaten boeken. De goede zakelijke resultaten gaven een impuls aan de andere elementen binnen het kasteel: educatie, collectie- en gebouwenbeheer, en marketing.

1. Identiteit en toerisme

Kasteel Heeswijk geldt als icoon in Brabant, een topmonument dat alle typische kenmerken van een kasteel heeft: een waterburcht in een historisch landschap. Het is al jaren een gewilde locatie voor publieksevenementen. Onze *branding*, identiteit en onze marketing als Kasteel van Brabant bleek een troef in het toerisme. De Nederlander die zich als toerist op het eigen land richtte wist ons kasteel goed te vinden. De combinatie van museum, kasteelwinkel en horeca werkte positief. Brasserie *“Bij de barones”* is essentieel onderdeel van onze identiteit als Kasteel van Brabant, met als icoon de laatste barones Albertine van Heeckeren van Kell. De inbedding in het landschap als Brabantse Natuurpoort en het fraaie omringende fiets- en wandelgebied werkt perfect. Een hartelijke ontvangst en een ‘kasteelwaardig’ aanbod leveren een goede bijdrage aan het toerisme op het kasteel. Het aantal horecagasten evenaart het aantal museumbezoekers.

Met *‘De Heerlijkheid Heeswijk-Dinther’*, een collegiale samenwerking van kasteel, molen, abdij en museumboerderij, konden we de verblijfsduur van de toerist en recreant verlengen. De gezamenlijke promotiekaart bevorderde de combinatie van bezoeken. De wintertentoonstelling *‘Koud!’* was een coproductie van boerderij en kasteel.

De nieuwe burgemeester van Bernheze, Marc de Man, bracht een werkbezoek aan het kasteel.

2. Topmonument van Brabant: de exploitatie

In de lijn van de statuten werkt de stichting zowel aan het behoud als aan de openstelling van het kasteel. Van essentieel belang hierbij is, dat de Provincie Kasteel Heeswijk aanmerkt als één van de vier Topmonumenten van Brabant en dat ook de Rijksoverheid het behoud van het complex van belang vindt. De Provincie heeft daarom wederom in 2024-2027 een instandhoudingssubsidie voor het monument bestemd. Het Rijk stelde eveneens budgetten beschikbaar. De gemeente Bernheze verstrekt een kleine jaarlijkse exploitatiesubsidie en ondersteunt het partnerschap van Visit Brabant.

De eigen reguliere inkomsten (94% van de exploitatiebaten) komen uit ticket- en winkelverkoop, horeca en locatieverhuur. Bestendige voordelen bleken in 2024 te zijn behaald op de volgende punten:

- De horecaformule is gefocust op de dagrecreatie en het dagtoerisme in de regio, alsmede de vergadermarkt. Openingstijden van museum, winkel en brasserie gaan gelijk op, dagelijks van 10-17u.
- Museumbezoek is direct gekoppeld aan gebruik van horeca in eigen beheer. Dit bevordert de boekingen van groepen en de aantrekkelijkheid voor het bezoek in het algemeen.
- Huwelijken zijn beperkt tot fotoreportage, ceremonie, taart en toost tijdens de dagopening. Dit vergemakkelijkt het toeristisch bezoek en het evenementenprogramma.

Het aantal museumbezoeken groeide hiermee aanzienlijk, en wel tot 65.864.

Aan museumtickets werd in de afgelopen jaren verkocht:

2020: 23.795

2021: 32.868

2022: 51.059

2023: 54.830

2024: 65.864

De kasteelwinkel en brasserie verdubbelden deze cijfers, zodat we durven stellen dat in 2024 meer dan 130.000 gasten het kasteel bezochten.

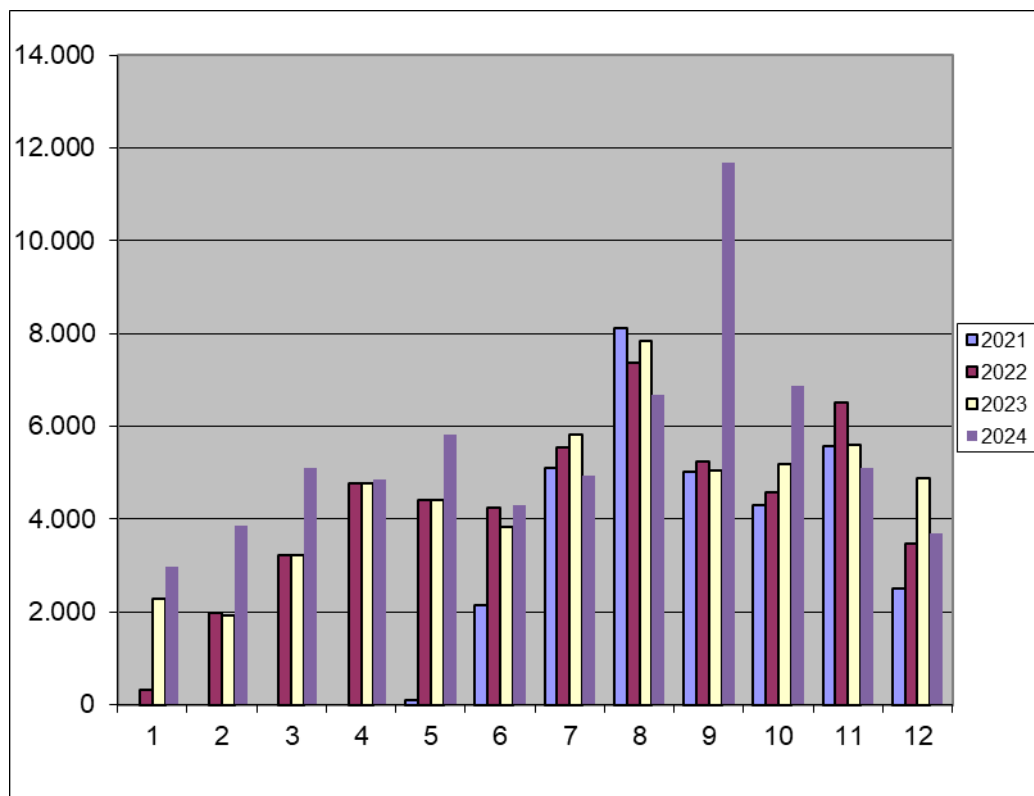
Museumbezoekcijfers:

Volwassenen, kinderen, sponsoring en totaal per maand en over 2021-2022-2023-2024

	Volwassenen				Kinderen				Sponsoring*				Totaal			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Jan	0	220	1.593	1.991	0	60	497	691	0	35	185	284	0	315	2.275	2.966
Febr	0	1.342	1.081	2.518	0	440	641	1.090	0	198	198	263	0	1.980	1.920	3.871
Mrt	0	1.907	1.568	3.153	0	876	1.212	1.547	0	451	451	403	0	3.234	3.231	5.103
Apr	0	2.673	2.546	3.500	0	1.426	1.553	964	0	680	680	381	0	4.779	4.779	4.845
Mei	0	3.269	3.088	4.706	0	853	1.034	833	109	301	301	273	109	4.423	4.423	5.812
Juni	1.515	3.285	3.087	3.581	229	682	553	536	396	285	203	189	2.140	4.252	3.843	4.306
Juli	3.682	4.309	4.433	3.929	884	889	1.009	708	542	345	380	288	5.108	5.543	5.822	4.925
Augustus	5.916	5.745	5.840	5.301	1.507	1.145	1.549	1.212	701	473	438	179	8.124	7.363	7.827	6.692
September	3.107	4.559	3.685	9.908	337	412	252	467	1.576	283	1.117	1.303	5.020	5.254	5.054	11.678
Oktober	3.007	3.047	3.645	5.518	805	1.082	1.162	1.019	485	452	385	322	4.297	4.581	5.192	6.859
November	2.876	3.379	3.107	3.230	1.176	2.288	1.765	1.661	1.510	855	721	223	5.562	6.522	5.593	5.114
December	975	2.234	3.006	2.618	380	724	1.222	817	1.153	508	643	258	2.508	3.466	4.871	3.693
	21.078	35.969	36.679	49.953	5.318	10.877	12.449	11.545	6.472	4.866	5.702	4.366	32.868	51.712	54.830	65.864

*sponsoring: Vrienden en Ridders, Museumkaart, Brabants Landschap

Museumbezoeken per maand in 2021-2022-2023-2024

De groei van het binnenlands toerisme, ingezet in COVID-tijd 2020-2021, bleek te zijn bestendig. Ook het toegenomen gebruik van e-bikes droeg bij aan het bezoek aan landgoed en kasteel. De recente ontsluiting van het landgoed en de vernieuwingen in de kasteelorganisatie wierpen hun vruchten af.

3. De mensen

Op het kasteel zijn 22 betaalde medewerkers en 118 vrijwilligers. Het kasteel volgt de CAO voor Musea. Er bleek een krapte op de arbeidsmarkt, wat vooral onze horeca trof. Dankzij de buitengewone inzet van de medewerkers kon toch nog goed gepresteerd worden. Ook bij de vrijwilligers ontstond krapte, door onder meer ziekte-uitval én door de vraag naar meer rondleidingen door gidsen. De marketing- en promotiewerkzaamheden werden ondergebracht bij het frontoffice team, terwijl in het ICT beheer de vrijwilliger werd opgevolgd door een bureau.

Training en kennisuitwisseling is voor zowel medewerkers als vrijwilligers van belang. De gastheren en -vrouwen kregen een trainingsdag over hospitality. Medewerkers op sleutelposten volgden een cursus bedrijfshulpverlening. In vervolg op het symposium *'Levende geschiedenis op erfgoedlocaties'* verwierf het Kasteel een loonsubsidie van het Mondriaan Fonds om in 2024 een eventmanager Jonge Erfgoedvrijwilligers aan te stellen. Het betrekken van Levende Geschiedenis *re-enactors* als collega-erfgoedvrijwilligers resulteerde in een educatief en aantrekkelijk jaarprogramma.

Een belangrijke motivatie voor onze vrijwilligers en medewerkers is het onderlinge sociale contact op het kasteel. We organiseerden recreatieve activiteiten en trainingen. De wekelijkse *'mail van het kasteel'* houdt iedereen up-to-date over het reilen en zeilen van het kasteel.

4. Instandhouding van monument en collectie

Zowel Rijk als Provincie geven financiële steun aan de instandhouding van Kasteel Heeswijk. Jaarlijks ontvangt het Kasteel van het Rijk een SIM-subsidie (Subsidie Instandhouding Monumenten). Als noodzakelijke co-financier treedt de Provincie op met een 'Topmonumentensubsidie'. Extra subsidies, een bijdrage van de Vrienden en een legaat ontvingen wij voor het veiligstellen van de marmeren tuinbeelden. In 2024 konden wij de volgende werkzaamheden uitvoeren:

- Reiniging en conservering van de houten trappen en vloeren;
- Reiniging, replicering en veiligstelling van de 18^e-eeuwse marmeren tuinbeelden
- Vernieuwing van de brandmeldinstallatie
- Voorbereiding van de restauratie van het leien dak en de stucplafonds
- Verwijdering van de opslag in de moestuin
- Restauratie van het brugdek voor de poort

In 2024 kwamen diverse objecten uit depot. Na reiniging en conservering werden deze in de expositie en het Koetshuis geplaatst. Van de heer E. Ehrens ontvingen wij tinnen objecten voor de Tinkamer. Van de Meijerijse Museumboerderij ontvingen wij drie nachthemden.

5. Educatie & recreatie

Als winterthema kozen wij 'Koud!'. Dit werkten wij uit in een expositie, twee speurtochten, een kinderactiviteit en kindertheater. Hiervoor werkten wij samen met de Meijerijse Museumboerderij in Heeswijk-Dinther. Hier was het thema winterse kleding, voeding, verwarming en andere praktische zaken in vorige eeuwen. Het zomerthema werd 'Aan Tafel!', eveneens uitgewerkt in een expositie en twee speurtochten. Hoe werd er op een kasteel gegeten in de middeleeuwen en later? Een derde expositie '80 jaar bevrijd' volgde in september, ter herdenking van de Bevrijding in 1944.

Het kasteel onderscheidt zich thans van andere kastelen met de signatuur 'levende geschiedenis' en werkt samen met vele groepen en verenigingen op dit gebied van overtuigende geschiedeniseducatie. In 2024 waren wij een 'thuis' voor – onder meer – hofdansverenigingen Plaisir Courtois en Les Précieuses Ridicules, Den Spiesdragers 1625, Napoleontische Associatie der Nederlanden, Bataille Middeleeuwse Vechtsporten, ARES Historische Rijkunst, Het Salet, Round Canopy Parachuting Team. Een primeur met een Historisch Festival Nederland, met ruim 900 re-enactors, moest helaas worden afgelast wegens hevige regenval.

In het najaar vond weer het *living history* evenement 'Chateau d'Heeswijk libéré' plaats. Vanuit heel Nederland en België kwamen re-enactors een weekend in en rondom ons kasteel bivakkeren en het publiek in Napoleontische sferen brengen. Nu werd ook het buitengebied als evenemententerrein ingezet.

In de recreatieve sfeer presenteerden wij voor de eerste keer de vierdaagse Kampvuurconcerten, evenals de kastelen Cannenburgh (Vaassen) en Groeneveld (Baarn). Hiervoor werkten wij samen met RBL Media. Professionele artiesten van nationaal niveau brachten maar liefst 8.000 bezoekers naar ons kasteel.

Sinterklaas gaven wij een vlotte uitvoering met een prikkelarme expositie met speurtocht doordeweeks, geliefd bij gezinnen met peuters en scholen. Daarbij was in de weekends Sinterklaas en een groot Pietenteam aanwezig om gezinnen met kinderen persoonlijk te ontvangen. De aanwezigheid van Ozosnel, het paard van Sinterklaas, gaf een bijzondere en geliefde toevoeging.

6. Projecten gefinancierd

Parallel aan de exploitatie en aan de instandhouding van het monument vinden bijzondere projecten plaats, op basis van projectfinanciering. In 2024 waren dit:

a. Marmeren tuinbeelden

De twaalf antieke tuinbeelden hebben te lijden onder het klimaat. Elk jaar worden enkele beelden vervangen door weerbestendige replica's, de originelen krijgen een veilige plaats in het kasteel. In 2024 kon dankzij een legaat en enkele subsidies de resterende beelden worden vervangen.

b. Eventmanager jonge erfgoedvrijwilligers (2024)

Om het groeiende aantal publieksevenementen op een professioneel niveau te organiseren, is een beroep gedaan op de regeling 'Erfgoedstarters' van het Mondriaan Fonds. Wij verkregen een loonsubsidie voor een projectmedewerker in 2024 als eventmanager. Met name de Levende Geschiedenis vrijwilligers, een jonge doelgroep, presenteren zich meer en meer op het kasteel.

c. Kasteeldak

Het centrale middeleeuwse deel van het kasteeldak is aan restauratie van leien en loodwerk toe. De stucplafonds onder de zolderverdieping hebben eveneens restauratie nodig. De provincie kende in 2019 een restauratiesubsidie toe. Vanwege de Corona was het project uitgesteld, in 2023 is een aanvullende subsidie gevonden en met een eigen bijdrage van het kasteel kan in begin 2025 het werk worden uitgevoerd.

d. Chinese gordijnen

In de Chinese eetkamer zijn vier monumentale 17^e-eeuwse Chinese zijdeschilderingen als gordijn opgehangen. Het materiaal lijdt daar zwaar onder. In 2024 zijn subsidies geworven om in 2025 de originelen veilig te stellen in glaslijsten en toegankelijk te presenteren in de Chinese torenkamer. Voor de ramen in de eetkamer komen natuurgetrouwe replica's op natuurland.

7. Bestuur en management

Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de directeur/bestuurder. Bestuur, Raad van Toezicht en Raad van Advies waren in 2024 als volgt samengesteld:

Bestuur/directie		Benoemd	Achtergrond/functie
Drs. L.L.M.	Eekhout	01-01-2015	historicus, museum directeur

Raad v. Toezicht		Benoemd	Achtergrond/functie
Ir. P.J.A. van	Schijndel	01-10-2013	lid Raad van Bestuur van Rabobank Groep
Mr. J.H.T.M.	Cuppen	01-01-2013	directeur CILUX Compliance Consultancy
R.F.M.	Wagemakers	22-06-2015	rayon directeur MKB N-O Brabant ING Bank
Ing. J.	Baan	22-06-2016	directeur Brabants Landschap
Mr. M.A.B.	Van der Sloot	28-06-2021	advocaat, politicus
Jhr. M.F.P.M.	Alting von Geusau	01-07-2023	directeur UltiMaker

Raad van Advies		Benoemd	Achtergrond/functie
pr. D.	Hendrickx o.praem.	06-2013	Abt van de Abdij van Berne
mw. Drs. B. van	Haaften-Harkema	22-06-2016	Bestuurder SDW
Drs. H.	Hendriks	22-06-2016	Directievoorzitter Philips Electronics Benelux

Drs. D.T.C.M.	Lips	22-06-2016	Algemeen Directeur Libéma
Mr. J.K.B. van	Daalen	11-09-2017	Senior rechter, vice-vz Brabants Landschap
mw. Drs. M.H.T.M.	Stultiens	09-07-2018	Directeur Artishock Events & Marketing
mw. Ir. A.M.	Burger	03-12-2018	Annemie Burger Advies
mw. Drs.ir. H.	van Limburg Stirum	01-07-2019	Directeur Nederlandse Kastelenstichting

De Raad van Toezicht vergaderde in 2024 vijf keer. De leden ontvangen geen vergoeding. In juli trad Piet van Schijndel uit de Raad van Toezicht. Sinds 2013 had hij belangrijk bijgedragen aan de ontwikkeling van het kasteel, in zijn functie als voorzitter. Wij zijn hem veel dank verschuldigd. Als nieuwe voorzitter trad Michiel Alting von Geusau aan.

De Raad van Advies vergaderde in 2024 één keer. In september trad Denis Hendrickx af, toen hij zijn functie als abt neerlegde.

Het financieel management was in 2024 gericht op het terugbetalen van de COVID-loonsubsidies en de COVID lening van de gemeente Bernheze. Daarnaast gelukte het herstellen van de liquiditeit zo goed dat er geïnvesteerd kon worden in museum, facilitaire dienst, brasserie en de ICT.

De goede gang van zaken heeft zich ook in 2024 doorgezet. In alle opzichten worden de ambities meer en meer gerealiseerd. De bezoekersaantallen zijn nog nimmer zo hoog geweest, de *living history* activiteiten rondom het kasteel vormen inmiddels een vast onderdeel van het jaarprogramma en de horeca acteert op een mooi ondersteunend niveau. Ook in financieel opzicht maakt het kasteel goede stappen. De aangetrokken leningen uit de COVID-tijd zullen in 2025 weer nagenoeg zijn afgelost en voor het eerst in jaren ontstaat er ruimte voor een lange termijn onderhoud visie voor de installaties, waarvoor in 2024 al een goede reservering heeft kunnen plaatsvinden.

Met deze positieve ontwikkeling kijken we met vertrouwen naar de komende jaren en sluiten we 2024 af met een tevreden gevoel. De exploitatie is thans op goed niveau en met deze bezoekersaantallen mag ook gesteld worden dat het kasteel op goede wijze invulling geeft en zijn maatschappelijke functie.

8. Risicoparaagraaf

• Exploitatieresultaten

De groei van de exploitatie sinds 2015 was door de COVID-jaren vertraagd, maar geenszins tot staan gebracht. Dankzij de focus op de nieuwe bedrijfsformule en de *state of the art* marketing en promotie verdrievoudigde het aantal bezoekers tot 65.864. Dit succes stond toe om de minder rendabele activiteiten te schrappen en de horeca te focussen. Het kasteel is tegenwoordig geopend van 10-17u, zes dagen per week. De bedrijfsvoering werd daardoor eenduidiger en effectiever. Het exploitatieresultaat bedroeg over 2024 € 19.734.

• Algemene reserve

Met de toevoeging van het exploitatieresultaat van 2024 verbeterde de algemene reserve van € 60.705 naar € 80.439. Met de bewezen veerkracht van de nieuwe bedrijfsformule zal in de volgende jaren stapsgewijs de balanspositie worden verbeterd op basis van de exploitatieresultaten.

• Voorzieningen

De voorziening voor groot onderhoud van de technische installaties van € 6.918 is in 2024 gegroeid met een dotatie van € 55.000. Een meerjaren onderhoudsplan wordt opgesteld. Groot onderhoud van de gebouwen is afgedekt door de instandhoudingsubsidies.

- Lang- en kortlopende schulden

Vanwege het tekort op de restauratie van het kasteel had de stichting sinds 2005 een hypotheekschuld van € 161.000. Mede dankzij de positieve exploitatieresultaten kon vanaf 2017 jaarlijks worden afgelost. De restschuld was ultimo 2024 € 11.100. De COVID pandemie bracht ons in een benarde positie. De gemeente Bernheze verstrekke in 2021 een tienjaarlijkse rentevrije lening van € 50.000 als steun in de liquiditeit. Vanaf 2023 wordt € 5.000 per jaar terugbetaald. De Rijksoverheid gaf in 2020-2022 loonsubsidies. Vanaf 2023 wordt € 119.808 terugbetaald in jaarlijkse termijnen van € 44.170.

- Liquiditeit

SKH kent drie geldstromen:

- a. *de reguliere exploitatie,*

gestoeld op de eigen inkomsten en een jaarlijkse gemeentesubsidie. Op haar liquiditeitspositie drukken de recente lasten van de COVID-subsidies en -lening.

- b. *de instandhouding van het monument op basis van instandhoudingssubsidies;*

gevoed door de provinciale *Topmonumenten-subsidie* 2024-2027 en de daaraan gekoppelde nationale *Subsidieregeling Instandhouding Monumenten*. SIM Rood voor gebouwen, SIM Groen voor tuinen en landschap.

- c. *projecten op basis van externe financiering.*

gebaseerd op bijdragen voor eenmalige investeringen in de vorm van restauraties, landschapsinrichting, aanschaffingen en bijzondere activiteiten. In 2024 betrof dit vier projecten, hierboven genoemd onder hoofdstuk 7.

De drie geldstromen worden op separate bankrekeningen beheerd om de bedrijfsvoering en liquiditeit transparant te houden.

9. Tot slot

Het stemt dankbaar en tevreden dat na de moeilijke COVID jaren het kasteel weer prominent in het Brabantse cultuurhistorische landschap pronkt. Dankzij hulp van velen en het maken van de juiste strategische keuzes hebben wij thans een adequaat bedrijfsmodel en werken museum, winkel en brasserie complementair. De hoofdfunctie van monumentaal museum komt goed tot zijn recht, we zijn met recht “Een druk bezocht topmonument in het groen”.

Het palet van culturele activiteiten bestrijkt het gehele museale vlak. Verbeteringen vinden plaats op het gebied van monumentenbeheer, collectie, educatie, evenementenorganisatie en de ondersteunende bedrijfsvoering. De financiële situatie geeft moed voor de toekomst.

Een bijzonder woord van dank aan de vrijwilligers en medewerkers van het kasteel, die hun uiterste best hebben gedaan om het schip weer varende te krijgen. Ook danken wij onze Ridders, onze Vrienden en de betrokken fondsen en overheden voor hun financiële steun.

Luc Eekhout
Directeur

Financieel jaarverslag 2024

Balans per 31 december 2024 in euro's

Vaste activa	2023	2024	Eigen vermogen	2023	2024
<u>Materiële vaste activa</u>			Statutaire reserves	500	500
Gebouwen incl. ondergrond	1	1	Algemene reserve	60.705	80.439
Overige onroerende materiële vaste activa	145.439	145.439	Bestemmingsreserve huisvesting	343.142	343.142
Inventaris	378.756	397.612		404.347	424.081
	524.196	543.052	Voorzieningen		
Vlottende activa			Overige voorzieningen	6.918	61.918
Vorraden	29.715	30.411			
			Langlopende schulden		
Vorderingen:			Bankleningen	22.200	11.100
Debiteuren	35.196	14.802	COVID lening gemeente	40.000	35.000
Fiscus & sociale lasten	8.326	0	COVID regelingen	61.465	43.362
Overige vorderingen	0	0		123.665	89.462
Nog te ontvangen subsidies	0	7.106	Kortlopende schulden		
Overlopende activa	67.027	67.632	Aflossing bankleningen	52.754	34.203
	110.549	89.540	Crediteuren	16.140	15.356
			Fiscus & sociale lasten	18.142	31.303
Liquide middelen	358.673	385.771	Overige schulden	3.597	5.636
			Vooruit ontv. subsidies	337.278	313.662
			Overlopende passiva	60.292	73.153
	498.937	505.722		488.203	473.313
	1.023.133	1.048.774		1.023.133	1.048.774

Verlies- en winstrekening 2024

Opbrengsten	2023	2024	2024
	realisatie	begroting	Realisatie
Museumbezoek	413.345	548.300	460.863
Winkel	53.168	60.000	55.224
Daghoreca	536.990	550.000	569.998
MICE (zakelijk)	41.778	25.000	47.869
Verhuur locaties	32.904	39.500	36.707
	1.078.185	1.222.800	1.170.661
Subsidies en bijdragen	69.316	68.500	82.879
Subsidie Instandhouding	94.346	0	66.742
Subsidie BRIM rood	3.688	0	0
Subsidie BRIM groen	19.321	30.000	37.616
Totale opbrengsten	1.264.856	1.321.300	1.357.898
Kosten			
Salarissen & sociale lasten	553.222	602.173	638.659
Overige personeelskosten	47.982	55.500	57.771
Huisvesting	137.459	150.800	202.494
Kantoor	22.750	25.850	30.188
Verkoop	118.744	98.500	69.030
Horeca inkoop	152.826	192.300	163.486
Algemene kosten	14.278	66.500	15.182
Afschrijvingen	14.349	19.661	20.116
Kosten Instandhouding	117.006	0	69.034
Kosten BRIM Rood	6.147	0	494
Kosten BRIM Groen	38.642	60.000	45.586
Project Tuinbeelden	0	0	15.543
Project Jonge Erfgoedvrijwilligers	0	0	5.110
Project Grand Levee	0	0	760
Project LISTEN	1.377	0	0
Financieringslasten	6.157	7.000	4.711
Totale kosten	1.230.939	1.278.284	1.338.164
Exploitatiesaldo	33.917	43.016	19.734